Praying for a Miracle?

R. Micha'el Rosenberg– rosenberg@hadar.org

Limmud UK 2026/5787

What is a tefillat shav*? Foundational sources*

1. **Mishnah Berakhot 9:3**

…One who cries out for that which has already occurred, this is a prayer-in-vain (*tefillat shav*). How so? If his wife was pregnant, and he said, "May it be the will that my wife give birth to a male," this is a *tefillat shav*. If one was coming from the road and heard a sound of a cry in the city and said, "May it be the Will that these are not the members of my household," this is a *tefillat shav*.	…הצועק לשעבר הרי זו תפלת שוא כיצד היתה אשתו מעוברת ואמר יהי רצון שתלד אשתי זכר הרי זו תפלת שוא היה בא בדרך ושמע קול צוחה בעיר ואמר יהי רצון שלא יהיו אלו בני ביתי הרי זו תפלת שוא:

2. **Talmud Yerushalmi Berakhot 9:3 (14a)**

In the academy of R. Yannai they say that this applies when she's sitting on the birthing stool. But prior to that, one may pray, on the basis of "Like clay in the hand of the artisan." [R. Yehudah b. Pazi] in the name of the academy of R. Yannai: Dinah's conception was originally male. Since/after Rachel prayed, she became female. This is the meaning of *And after, she gave birth to a daughter and called her name Dinah* (Gen 31:12). Since/after Rachel prayed, she became female.	דבית ינאי אמר ביושבת על המשבר הא קודם כן יצלי על שם הנה כחומר ביד היוצ' ר' בשם דבית ינאי עיקר עיבור' של דינה זכר היה מאחר שנתפללה רחל נעשית נקבה הדא היא ואחר ילדה בת ותקרא את שמה דינה מאחר שנתפללה רחל נעשית נקבה…

3. Talmud Bavli Berakhot 60a

“If his wife was pregnant, and he said, ‘May it be the will that my wife give birth to a male,’ this is a *tefillat shav*. And is prayer (lit. “mercy”) not effective? Rav Yosef objected: *And after, she gave birth to a daughter and called her name Dinah* (Gen 31:12). What is the meaning of *And after*? Rav said, “After Leah carefully considered and said, ‘There are destined to be twelve tribes from Yaakov. Six went out from me, and four from the maidservants, which makes ten. If this one is a male, my sister Rachel will not [even] be like one of the maidservants! Immediately she became a daughter, as it is stated, *And called her name Dinah*.” We do not mention miraculous acts. Or alternatively: The story of Leah took place during [the first] forty days. As it is taught: The first three days, a person should pray that it not spoil; from three until 40, a person should pray that it be male; from 40 until three months, a person should pray it not be a *sandal*; from three months until six, a person should pray that it not be a miscarriage; from six until nine, a person should pray it goes out in peace. But is prayer effective? Did not Rav Yitzḥak b. Rav Ami says, “When the man gives seed first, she gives birth to a daughter; when the woman gives seed first, she gives birth to a male, as it is stated, *A woman when she gives seed and bears a male*”! What are we dealing with here? In a case where they both gave seed at the same moment.	היתה אשתו מעוברת ואמר יהי רצון שתלד כו' הרי זו תפלת שוא. ולא מהני רחמי? מתיב רב יוסף: ואחר ילדה בת ותקרא את שמה דינה, מאי ואחר? אמר רב: לאחר שדנה לאה דין בעצמה ואמרה: שנים עשר שבטים עתידין לצאת מיעקב, ששה יצאו ממני, וארבעה מן השפחות - הרי עשרה, אם זה זכר - לא תהא אחותי רחל כאחת השפחות! מיד נהפכה לבת, שנאמר ותקרא את שמה דינה! - אין מזכירין מעשה נסים. ואיבעית אימא: מעשה דלאה - בתוך ארבעים יום הוה. כדתניא: שלשה ימים הראשונים - יבקש אדם רחמים שלא יסריח, משלשה ועד ארבעים - יבקש רחמים שיהא זכר, מארבעים יום ועד שלשה חדשים - יבקש רחמים שלא יהא סנדל, משלשה חדשים ועד ששה - יבקש רחמים שלא יהא נפל, מששה ועד תשעה - יבקש רחמים שיצא בשלום. - ומי מהני רחמי? והאמר רב יצחק בריה דרב אמי: איש מזריע תחלה - יולדת נקבה, אשה מזרעת תחלה - יולדת זכר, שנאמר אשה כי תזריע וילדה זכר! - הכא במאי עסקינן - כגון שהזריעו שניהם בבת אחת.

4. Talmud Bavli Bava Metzia 42a

It was taught in the academy of R. Yishmael: Blessing is found only in something over which the eye has no dominion, as it is stated, *Hashem will command blessing for you in all your storehouses* (Deut 28:8). The Rabbis taught: One who goes to measure their granary says, "May it be Your will…that you send blessing to the labor of our hands." Once they begin to measure, they say "Blessed is the One who sends blessing on this pile." If one measured and then blessed, this is a *tefillat shav*, for blessing is not found in something that is weighed or measured, nor in something counted, but rather in something that is hidden (*samui*) from the eye, as it is stated, *Hashem will command blessing for you in all your storehouses (*asamekha*).*	תנא דבי רבי ישמעאל: אין הברכה מצויה אלא בדבר שאין העין שולטת בו, שנאמר יצו ה׳ אתך את הברכה באסמיך. תנו רבנן: ההולך למוד את גורנו, אומר: יהי רצון מלפניך ה׳ אלקינו שתשלח ברכה במעשה ידינו. התחיל למוד, אומר: ברוך השולח ברכה בכרי הזה. מדד ואחר כך בירך - הרי זה תפילת שוא, לפי שאין הברכה מצויה לא בדבר השקול ולא בדבר המדוד, ולא בדבר המנוי, אלא בדבר הסמוי מן העין, שנאמר: יצו ה׳ אתך את הברכה באסמיך.

Praying, imperfect knowledge, hope

5. Sefer Maharil (Minhagim) (14th-15th c. Germany), Laws of Mourning

…And he said that R. Zalman was in the city of Neustadt, he stopped them from blessing regarding the sick in another city–firstly, [because] perhaps they had God forbid died, or healed…	…ואמר שמה"ר זלמן היה בעיר נוישטט, מיחה שלא לברך על החולה בעיר אחרת, חדא שמא ח"ו כבר נפטר או הבריא…

6. Sefer Nahalat Shivah (17th c. Poland), Responsa, #39

The matter twice came before me, and I permitted them to bless regarding the sick in the synagogue here in Steinach. And the sick person was in another settlement, more than an hour's walk from here, that is, well outside the *tehum*… I supported myself based on that which is in the Mishnah (bGittin 28a): "One who brings a *get* and left [the husband] an old man or sick, gives it on the legal assumption that he is still alive…And now the matter is a case of *a fortiori* reasoning…All the more so here, where there is no prohibition at all to bless regarding the sick, for they do not bless any formal blessing such	עובדא בא לפני שני פעמים והנחתי לברך חולה בבית הכנסת פה ק"ק שטיינך. והחולה היה בישוב אחר מהלך שעה ויותר מכאן דהיינו מחוץ לתחום הרבה… ותמכתי יתדותי על מה דאיתא במשנה פרק כל הגט (גיטין דף כ"ח ע"א) המביא גט והניחו זקן או חולה נותנו לה בחזקת שהוא קיים…והשתא הדברים קל וחומר…מכל שכן שאין כאן איסור כלל לברך החולה, שהרי אין מברכים שום ברכה שהיה לנו לחוש לספק ברכה לבטלה, ואם כן למה לא נברך החולה במקום שאין החולה שם.

that we would need to worry about a blessing in vain. If so, why not bless regarding the sick when the sick person is not there? And do not respond based on the mishnah in Berakhot (bBer 54a), "One who hears the sound of a cry…If his wife was pregnant…" That's different, because there it is certainly a *tefillat shav*, which is not the case here–it is a doubtful *tefillat shav*, and in a case of risk to life, one is lenient, perhaps they are still alive and perhaps we can save them by means of prayer…	ואין להשיב ממתניתין פרק הרואה (ברכות דף נ"ד ע"א) השומע קול צווחה בעיר…היתה אשתו מעוברת… שאני התם דהתם הוי ודאי תפלת שוא מה שאין כן הכא הוי ספק תפילת שוא וספק נפשות להקל, שמא עדיין חי ושמא נוכל להצילו על ידי תפלה…

Praying for miracles

7. Kol Bo 25 (13th-14th c. France)

…The second [blessing of Grace After Meals] is the blessing of the land…And on Hanukkah and Purim, "for the miracles" is added when one gets to "at every moment and every hour." If one forgot and did not say it here, they are not returned, but some say [this is true only] if one finished, but if they did not finish, when they get to "The Merciful One," they should say "The Merciful One, perform with us miracles and wonders as you did with our ancestors in those days at this time, in the days of Mattathias…	…שניה ברכת הארץ… ובחנוכה ופורים מוסיפין בה על הנסים כשיגיע בכל עת ובכל שעה, שכח ולא אמרו כאן אין מחזירין אותו, ויש אומרים כשסיים, אבל אם לא סיים כשיגיע להרחמן יאמר הרחמן עשה לנו נסים ונפלאות כמו שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה בימי מתתיהו וכו'…

8. Bekhor Shor (17th-18th c. Poland), Shabbat 21b

[The Rema] wrote…that if one forgot to say "For the miracles" on Hanukkah… one should say, "The Merciful One should perform miracles for us…"	כתב בהגהה שו"ע או"ח סי' קפ"ז דאם שכח בחנוכה לומר על הניסים בברכת המזון יאמר הרחמן יעשה לנו ניסים כמו שעשה בימים ההם ע"כ.
This is difficult for me, for it is clear [in Berakhot] that one should not pray for [God] to perform a miracle for them. And it is possible to distinguish, for certainly an individual should not pray for a miracle, for who can say that they are appropriate for this, but if they pray for God to perform miracles for the collective, as is the text of "The Merciful One should perform for us miracles," it is acceptable…And therefore in the "May it Your will" that is said after the priestly blessing as composed by the Arizal, one should not say "Perform for me wonders and miracles," but rather one should say "Perform for us."	וקשה לי דודאי מוכח פ' הרואה דף ס' (ע"א) דאין להתפלל שיעשה לו נס…ואפשר לחלק דודאי יחיד לא יתפלל על הנס דמאן יימר דחזי לזה אבל אם מתפלל שלרבים יעשה ניסים כנוסח הרחמן יעשה לנו ניסים שפיר דמי…ולכן ביה"ר שאומרים אחר נשיאת כפים מנוסחת האר"י ז"ל לא יאמר ותעשה לי נפלאות וניסים רק יאמר ותעשה לנו.
One can further distinguish between miracles in the natural way of the world, for the Hasmonean Wars sound as if they were miracles in the natural way of the world, which is not the same as changing a female fetus into a male–this is a miracle that is not in the natural way of the world at all, and it is therefore a *tefillat shav*.	עוד יש לחלק בין ניסים של טבע העולם שמלחמות החשמונאים משמע שהיו ניסים דרך טבע העולם משא"כ להחליף נקבה שתעשה זכר הוא נס שלא כדרך טבע העולם כלל וכיוצא בזה הוה תפלת שוא…

9. Likkutei Moharan (18th-19th c. Ukraine), 1.8.7

…Because prayer is the aspect of renewal of the world, because prayer means to believe that there is a Renewer, who has it in Their hand to as They will, to change nature. And this is the aspect of creation *in potentia*…And the Torah is creation in action…	…כי תפלה הוא בחי' חידוש העולם, כי תפלה הוא שמאמין שיש מחדש, אשר בידו לעשות כרצונו לשנות הטבע. והוא בחינות בריאה בכח…והתורה היא בחי' בריאה בפועל…